

ПРОГРАМ РАДА ISS/KS II/31

Аутоматска идентификација и обухватање података и електронска размена података

Овај програм рада усвојен је на дописној седници комисије која је одржана од 30.01. до 04.02.2013. године, а одобрен је од стране Стручног савета за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација на седници која је одржана 18.09.2013. године.

0 Увод

Област рада Комисије KS II/31 је стандардизација у области формата, синтаксе, структуре и кодовања података и техничких средстава у поступцима за аутоматизовано идентификовање и обухватање података (Automatic Identification and Data Capture - AIDC), стандардизовање бар-код симболија, стандардизација у области спецификације поступака, изгледа папирних/електронских формулара, одржавања EDIFACT синтаксе у електронској размени података.

Комисија је настала 2012. године обједињавањем области рада две комисије:
KS II/31 - Аутоматска идентификација и обухватање података (која је основана 2002. године) и
KS II/54 - Електронска размена података у администрацији, трговини и индустрији (која је првобитно основана 1991. године, а затим обновљена 2000. године).

Комисија KS II/31 прати рад:

- ISO/IEC JTC 1 / SC 31 – Аутоматска идентификација и обухватање података (AIDC)
- CEN/TC 225 – AIDC технологије и
- ISO/TC 154 – Поступци, елементи података и документи у трговини, индустрији и администрацији

Европски комитет CEN/TC 225 објавио је до сада укупно 17 стандарда, од чега је преузео 11 међународних. Поткомитет ISO/IEC JTC 1 / SC 31 је објавио 103 стандарда, а 26 стандарда комитет ISO/TC 154. Значи, у надлежности Комисије KS II/31 било је преузимање 135 стандарда. А комисија је до сада преузела (објавила и ревидовањем повукла стара издања) већим делом путем превођења на српски језик 69 стандарда, од тога све европске стандарде.

1 Пословно окружење

1.1 Опште

У трговинској размени одувек је постојала потреба идентификације предмета којима се тргује, ради њиховог лакшег наручивања, контроле, пријема, фактурисања и др. У почетку је то чињено човеку читљивим ознакама (идентификационим бројевима), затим паралелно оптички читљивим графичким приказом података (бар кодовима), а у задње време и радио-фреквенцијским таговима (RFID). Све то чини AIDC технологије. Оне омогућавају аутоматизовани унос података, аутоматску идентификацију, лоцирање и надгледање статуса сваког типа објекта са минималним људским интервенцијама и са минимумом грешака. Користе се у свим секторима друштва: малопродаји, транспорту и логистици, здравству, одбрани.

Зато се указала потреба за формирањем комисије KS II/31 како би се усвајали сви неопходни стандарди, нарочито спецификације бар-код симболигија.

Идентификациони бројеви се, такође, користе у електронској размени података - EDI, интерно и између трговинских партнера. Ова размена се односи на трговинске трансакције, са њиховим комерцијалним, логистичким и финансијским последицама. EDI представља пренос структурираних података, помоћу усаглашених стандарда за поруке, из једне рачунарске апликације у другу електронским путем. Стога је и покренут међународни пројекат под именом EANCOM (EAN Communication) који се заснива на међународним EDI и EAN стандардима и EDIFACT-у.

Због повезаности поменутих стандарда и њиховог значаја Комисија је проширила своју област рада облашћу рада још једне комисије.

С обзиром на тенденције развоја и примене ових стандарда, очекује се све већи број њихових корисника. Стога ће од посебног значаја бити не само сарадња са великим системима него и са малим и средњим предузећима (SME). Сарадња са SME, посебно из области ICT, треба да буде непрестана, поготово са оним предузећима која се баве припремом, израдом и штампом бар-кодова и услугама имплементације опреме, софтвера и пројектовањем система. SME из области ICT имају потребу да прате стандарде који се односе на:

- карактеристике свих бар-код симболигија које се користе да би могли да израђују бар-кодове
- квалитет штампе бар-кодова
- перформансе бар-код скенера и декодера
- електронску размену података.

Такође, сходно појавом захтева великих система за електронском комуникацијом, SME из свих области ће неизбежно постати корисници стандарда за AIDC и EDI.

1.2 Захтеви тржишта

На тржишту Србије од 2005. године на снази је Правилник о означавању производа и услуга који се стављају у промет, којим се прописује обавеза означавања робе EAN бројем и бар-код симболом (обавезна примена стандарда SRPS ISO/IEC 15420 – EAN/UPC симболигија). Од тог тренутка је започела и контрола од стране Тржишне инспекције на територији Србије, тј. контрола постојања бар-кода на производима. Развојем других симболигија сви стандарди који се односе на спецификације појединих бар-код симболигија постали су неопходни. Тако да се ти стандарди широко примењују на националном нивоу. Потребно је истаћи и то да је роба без бар-кодова и она са лоше израђеним кодовима неконкурентна и непожељна на домаћем и иностраном тржишту.

Законом о лековима и медицинским средствима Србије прописана је обавеза коришћења EAN кодова на секундарним паковањима. Правилником о садржају и начину обележавања спољњег и унутрашњег паковања лека, наводи се обавеза означавања спољњег паковања лека EAN кодом по стандарду ISO/IEC 15420.

Такође, услед повећаног ризика од фалсификованих медицинских производа и унапређења безбедности пацијената, Европска комисија је објавила Директиву о фалсификованим лековима (FMD, 2011/62/EU) по којој се уводи обавеза аутентичног обележавања спољашњег паковања лекова која ће се прецизније дефинисати путем Delegation Act-а, а којим се предвиђа употреба линеарних и 2D кодова као и RFID тагова. Ово све указује на неопходност усвајања и ажурирања стандарда из ове области да би се омогућила припрема корисника за нове захтеве тржишта.

1.3 Технолошки трендови

На међународном нивоу ће се наставити рад на стандардима радио-фреквенцијске идентификације за комуникације у ваздушном окружењу. То ће се одразити посебно тамо где остале технологије конвергирају RFID, као што су сензори у окружењу и мобилни системи, као и у креирању безбедне архитектуре за податке које носе RFID уређаји. Као крајњи резултат биће скуп техничких стандарда који обухватају аспекте ваздушног окружења, структуре података и перформансе испитивања.

На преговорима у Лисабону RFID апликације су идентификоване као кључ који омогућава економску конкуренцију у Европи и остварење друштвених циљева. То захтева креирање мултисекторских апликативних стандарда како би се осигурала интероперативност унутар Европе (а и између Европе и њених трговинских партнера), као и поштовање европских друштвених норми и циљева.

Такође, посебну пажњу треба обратити на прихватање и ажурирање стандарда из области 2D бар-код симболија јер ће у догледном периоду постати доминантне у означавању лекова на светском тржишту.

Стандарди за електронску размену података у међународној трговини значајно смањују трошкове трансакције и скраћују време, посебно се то односи на административне и пословне функције, електронске фактуре. Додатно, системи за размену података обезбеђују значајан миграциони пут и укључивање у глобалну економију малих и средњих предузећа земаља у развоју и транзицији. Стога ће и рад на овим стандардима бити један од приоритета.

1.4 Тржишни трендови

Са становишта трендова у аутоматизацији пословања и размени података, циљни друштвено-економски сектори у Европи за AIDC и EDI са примарним нагласком на RFID апликације биће:

- малопродаја,
- транспорт,
- фармација и здравствена заштита у заједници,
- болнице,
- одбрана,
- електроника,
- логистика,
- рударство,
- индустрија нафте и гаса,
- индустрија папира,
- поштански саобраћај,
- космонаутика,
- пољопривреда
- аутомобилска индустрија и др.

Актуелни су и стандарди који описују XML језик електронског пословања.

Секторске теме укључују управљање имовином, следљивост и приватност, борбу против фалсификата. Све су ово горућа питања која захтевају стандардизацију и представљају основу за утврђивање правца даљег рада Комисије.

1.5 Еколошко окружење

Имплементација AIDC технологија у малопродаји, логистици и производњи у Европи и шире имала је до сада главни утицај на смањење отпада у ланцу снабдевања и то и на почетку ланца и на излазу. Друштвени фактори ће укључити разматрања окружења, као што су безбедан рад AIDC уређаја и њихово одлагање по престанку рада.

1.6 Заинтересоване стране

Као што на међународном нивоу GS1 International тесно сарађује са организацијом за стандардизацију ISO и њеним поткомитетом ISO/IEC JTC 1 / SC 31 иницирајући израду стандарда и учествујући у томе, тако и GS1 Србија активно учествује у раду Комисије, тј. у доношењу тих стандарда као српских, најчешће превођењем на српски језик.

Имајући у виду чињеницу да у области бар-кодирања наступа примат 2D симболије ради кодирања додатних података на лековима и потрошачким паковањима, то се као заинтересоване стране предвиђају и трговински ланци, произвођачи лекова и медицинских средстава, здравствене и апотекарске установе.

Са становишта радио-фреквенцијске идентификације, требало би у рад Комисије укључити и нове заинтересоване стране, посебно из области фармације, здравства, индустрије нафте и гаса, поштанског саобраћаја, транспорта.

1.7 Укључивање малих и средњих предузећа (МСП)

Било би препоручљиво у рад Комисије укључити МСП која се баве услугама имплементације опреме, софтвера и пројектовањем система.

2 Циљеви и стратегија

Циљеви Комисије су следећи:

- преузети преостале стандарде који се односе на бар-кодове а који су неопходни за подршку глобалној трговини (овај посао је скоро готов, чак су и неки стандарди прошли петогодишње преиспитивање и по потреби замењени новим издањима)
- идентификовати и стандардизовати важне елементе RFID и рада на овим технологијама
- преузимање стандарда из области осталих AIDC технологија.

Треба пратити трендове у земљи и иностранству, па потребне стандарде стављати у годишње планове. Стандарде треба у већој мери превести на српски језик, анимирањем чланова Комисије.

3 План активности

Једна од главних активности Комисије за наредни период је превођење на српски језик серије стандарда ISO/IEC 15459, која се односи на јединствену идентификацију транспортних јединица. Такође и рад на серији техничких спецификација које описују језик за електронско пословање XML и RFID.

4 Корисни линкови за све наведене активности

Све додатне информације о објављеним, повученим и анотираним стандардима Комисије KS П/31 могу се погледати на следећој адреси [сви стандарди комисије П/31](#), а о планираним пројектима за наредни период на адреси [планирани пројекти комисије П/31](#).

Све додатне информације о међународним комитетима и европском комитету чији рад прати Комисија, о њиховој области рада, земљама чланицама, структури, објављеним стандардима и планираним пројектима могу се погледати на следећим адресама:

[CEN/TC 225](#)

[ISO/IEC JTC 1 / SC 31](#)

[ISO/TC 154](#)